

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Prev 122/07
13.12.2007. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića, Vlaste Jovanović, Nikole Stanojevića i Vesne Popović, članova veća, u parnici tužioca Stečajna masa "AA", čiji je punomoćnik AB, advokat, protiv tuženog Preduzeće "BB", čiji je punomoćnik BA, advokat, radi duga, vrednost predmeta spora 6.976.990,18 dinara, odlučujući o reviziji tužioca, izjavljenoj protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž.br. 7930/06 od 27.12.2006. godine, u sednici veća održanoj dana 13.12.2007. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv presude Višeg trgovinskog suda Pž. br. 7930/06 od 27.12.2006. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Trgovinskog suda u Beogradu, P.broj 286/04 od 21.06.2006. godine u stavu jedan izreke usvojen je tužbeni zahtev i obavezan je tuženi da tužiocu na ime glavnog duga isplati iznos od 183.629,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 24.01.1995.godine pa do isplate i iznos od 4.990.090,37 dinara, na ime obračunate zakonske zatezne kamate. Stavom dva izreke odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev u preostalom delu. Stavom tri izreke obavezan je tuženi da tužiocu na ime parničnih troškova isplati iznos od 402.482,00 dinara.

Presudom Višeg trgovinskog suda Pž.br. 7930/06 od 27.12.2006. godine u stavu jedan izreke odbijene su žalbe tužioca i tuženog kao neosnovane i potvrđena je prvostepena presuda Trgovinskog suda u Beogradu, u delu stava jedan izreke kojim je obavezan tuženi da tužiocu plati na ime glavnog duga iznos od 183.629,00 dinara i iznos od 4.990.090,37 dinara, na ime obračunate zakonske zatezne kamate, kao i u stavu dva i tri izreke. Stavom dva izreke drugostepene presude preinačena je presuda Trgovinskog suda u Beogradu u delu stava jedan izreke koji se odnosi na kamatu na iznos glavnog duga od 183.629,00 dinara tako što je tuženi obavezan da isplati tužiocu zakonsku zateznu kamatu na navedeni iznos počev od 28.10.2000.godine do isplate, a odbijen je tužbeni zahtev za zakonsku zateznu kamatu na navedeni iznos počev od 24.01.1995. godine do 27.10.2000. godine.

Protiv pravosnažne drugostepene presude blagovremenu i dozvoljenu reviziju, preko punomoćnika iz reda advokata, izjavio je tužilac pobijajući je u delu u kome je odbijena žalba tužioca i potvrđena prvostepena presuda u stavu dva izreke kao i u delu u kome je preinačena prvostepena presuda, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu člana 399. važećeg Zakona o parničnom postupku, koji se kod ocene osnovanosti revizije primenjuje na osnovu člana 491.stav 1. istog zakona ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 125/04 od 22.11.2004. godine, stupio na snagu 23.02.2005. godine), obzirom da je prvostepena presuda doneta nakon stupanja na snagu navedenog zakona, Vrhovni sud Srbije je našao da revizija tužioca nije osnovana.

U provedenom postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361.stav 2. tačka 9. ZPP, na koju se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti. Nije učinjena ni bitna povreda iz člana 361.stav 2. tačka 12. ZPP, na koju se ukazuje revizijom jer nižestepene presude nemaju nedostataka zbog kojih ne bi mogle biti ispitane. To što izreka prvostepene presude ne konkretizuje u kom delu je odbijen tužbeni zahtev ne predstavlja bitnu povredu zbog koje se ista nije mogla ispitati, obzirom da prvostepena presuda sadrži iznos na koji je postavljen tužbeni zahtev i za koji iznos je isti usvojen iz čega se može utvrditi i za koji iznos je tužbeni zahtev odbijen. Sporno pravno pitanje da li su parnične stranke ugovorom od 11.12.1995. godine izvršile novaciju obaveze tuženog prvostepeni sud je razrešio tako što nije prihvatio tvrdnju tužioca da je izvršena novacija za šta je dao jasne i neprotivrečne razloge, koje je drugostepeni sud ceneći žalbene navode o pogrešnoj primeni materijalnog prava u celosti prihvatio.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilac je, kao kupac, bio u poslovnom odnosu sa tuženim, kao prodavcem, povodom isporuke klima uređaja. Po tom osnovu tužilac je tuženom dana 24.01.1995. godine uplatio avans u iznosu od 300.000,00 dinara. Tuženi je dana 20.07.1995. godine isporučio tužiocu klima uređaje u ukupnoj vrednosti od 116.371,00 dinara, te je ostao u obavezi da tužiocu vrati višak uplaćenog avansa u iznosu od 183.629,00 dinara koji nije pokriven isporukom robe, sa kamatom od dana uplate avansa. Na dan 11.12.1995. godine kada su parnične stranke zaključile ugovor o utvrđivanju obaveza i potraživanja, na kome tužilac zasniva svoj zahtev, dug tuženog prema tužiocu za neiskorišćeni avans iznosio je 280.047,27 dinara. Ugovorom su parnične stranke utvrdile nerealno visok iznos glavnog duga od 252.645,00 DEM, na ime neiskorišćenog avansa u odnosu na stvarni dug tuženog prema tužiocu.

u odnosu na stvarni dug tuženog prema tužiocu.

Tužilac je postavio tužbeni zahtev za isplatu iznosa od 270.320,40 eura u dinarskoj protivvrednosti po najvišem kursu NBS na dan plaćanja i ugovorenu kamatu od 1,5 mesečno na iznos od 129.175,34 eura u dinarskoj protivvrednosti počev od 28.10.2000.godine do isplate, pozivajući se na ugovor o utvrđivanju obaveza i potraživanja zaključen između parničnih stranaka 11.12.1995. godine, smatrajući da su navedenim ugovorom parnične stranke izvršile novaciju obaveze tuženog po kojoj je prestala da važi ranije ugovorena obaveza tuženog da tužiocu isporuči klima uređaje, umesto koje je tuženi preuzeo obavezu isplate revalorizovanog iznosa uplaćenog avansa sa ugovorenom kamatom.

Kod ovako utvrđenih činjenica i postavljenog tužbenog zahteva pravilno je drugostepeni sud u pobijanoj odluci potvrdio prvostepenu presudu za iznos glavnog duga od 183.629,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 28.10.2000. godine kao i za iznos od 4.990.090,37 dinara, koji iznos predstavlja obračunatu zakonsku zateznu kamatu na navedeni glavni dug od 24.01.1995. godine do 27.10.2000. godine, dok je u preostalom delu tužbeni zahtev odbijen.

Neosnovan je navod revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava. Pravilan je zaključak nižestepenih sudova da parnične stranke ugovorom od 11.12.1995. godine nisu izvršile novaciju obaveze tuženog. Navedenim ugovorom parnične stranke su utvrdile obavezu tuženog povodom povraćaja avansa. Kada je ugovorom regulisana avansna uplata na ime cene robe, pa prodavac izvrši delimičnu isporuku robe tada ostatak avansa, koji nije pokriven isporukom robe, prodavac drži bez pravnog osnova, pa je dužan da isti vrati kupcu po pravilima sticanja bez osnova u smislu člana 210. i 214. ZOO. Stoga ugovaranje povraćaja više uplaćenog avansa ne predstavlja novaciju. Međutim, parnične stranke su ugovorom od 11.12.1995. godine utvrdile nerearno visok iznos glavnog duga tuženog prema tužiocu na ime neiskorišćenog avansa obzirom da prema navedenim odredbama Zakona o obligacionim odnosima, tužilac ima pravo samo na povraćaj nerealizovanog avansa, u valuti u kojoj je izvršena uplata avansa odnosno iznosa od 183.629,00 dinara, sa kamatom po Zakonu o visini stope zatezne kamate, što mu je dosuđeno pobijanom odlukom, jer je tužiocu dosuđena kamata od 28.10.2000. godine do isplate na iznos glavnog duga, a od 24.01.1995. godine do 27.10.2000. godine ista je dosuđena u vidu obračunatog iznosa.

Neosnovano je pozivanje revidenta na odredbu člana 348.stav 1. Zakona o obligacionim odnosima jer se u konkretnom slučaju ne radi o ugovaranju nove obaveze tuženog prema tužiocu, već o povraćaju nerealizovanog avansa. Neosnovano je i pozivanje na odredbu člana 1089. Zakona o obligacionim odnosima koje reguliše ugovor o poravnanju, jer između parničnih stranaka nije postojao spor ili neizvesnost o nekom pravnom odnosu, koga bi stranke pomoću uzajamnog popuštanja prekidale odnosno uklanjale neizvesnost i određivale svoja uzajamna prava i obaveze. Povraćaj avansa koji nije opravdan isporukom robe, regulisan je odredbama Zakona o obligacionim odnosima koje regulišu sticanje bez osnova, te u vezi sa tim nema spora i neizvesnosti među parničnim strankama, pa je navedeno pravo na povraćaj avansa sa zakonskom zateznom kamatom, tužilac mogao ostvariti sudskim putem i bez zaključenja predmetnog ugovora.

Sa svega izloženog, te kako ne stoje revizijski razlozi kao ni razlozi na koje revizijski sud pazi po službenoj dužnosti, na osnovu člana 405. st. 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća-sudija,

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

dlj.